

ДОКЛАД

за резултатите от дейността на Министерството на отбраната
през третото тримесечие на 2012 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ОТБРАНАТА

дирекция „Отбранителна политика”

ДОКЛАД

за резултатите от дейността на Министерството на отбраната
през третото тримесечие на 2012 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1	Увод	3
2	Управленски подходи и приоритети в отбранителната политика.....	3
2.1	Основни изводи по отношение на отбранителната политика, произтичащи от измененията в средата на сигурност	3
2.2	Развитие и функциониране на Министерството на отбраната като модерна институция на демократична държава	4
2.3	Политика на прозрачност и отчетност	4
2.3.1	Ефективно управление и премахване на условията за корупция	4
2.3.2	Информационна политика.....	5
2.3.3	Контролна и одитна дейност.....	6
2.4	Ресурсна среда.....	6
3	Въоръжени сили и отбранителни способности.....	7
3.1	Сухопътни войски	7
3.2	Военновъздушни сили.....	8
3.3	Военноморски сили	9
3.4	Изпълнение на мисиите на въоръжените сили.....	10
3.5	Участие на въоръжените сили в операции и мисии.....	11
3.5.1	Операции и мисии на НАТО	11
3.5.2	Операции и мисии на ЕС	12
3.5.3	Операции и мисии на ООН.....	12
3.5.4	Операции и мисии в подкрепа на населението.....	13
3.6	Съвместна подготовка	14
3.7	Развитие на националните концептуални и доктринални документи на отбраната и въоръжените сили	14
3.8	Въоръжение и техника	15
3.8.1	Инвестиционен план-програма на Министерството на отбраната	15
3.8.2	Утилизация на излишни бойни припаси	16
3.8.3	Развиване на способности в сътрудничество със съюзници и партньори.	16
3.8.4	Политика по прилагане на компенсаторни практики (офсет).	17

4	Хората в отбраната	17
4.1	Състояние на окомплектоването на Министерството на отбраната и въоръжените сили	17
4.2	Длъжности в щабове и органи на НАТО, ЕС и други международни организации	17
4.3	Набиране и кариерно развитие	17
4.4	Военно-образователна система	19
4.5	Социален статус и мотивация	19
4.6	Политика на социално сътрудничество.....	20
5	Национална и евроатлантическа сигурност и отбрана, международен мир и стабилност.....	20
5.1	Европейски съюз – Обща политика за сигурност и отбрана	20
5.2	НАТО – колективна отбрана и съюзна политика за сигурност	21
5.3	Използваемост на въоръжените сили	22
5.4	Международно сътрудничество.....	22
6	Поддръжка и осигуряване на отбраната	22
6.1	Разузнаване	22
6.2	Логистично осигуряване.....	23
6.3	Доставки	24
6.4	Инфраструктура на отбраната	24
6.5	Комуникационно и информационно осигуряване.....	25
6.6	Военна стандартизация, сертификация и кодификация	26
7	Изводи	27
8	Направления за съсредоточаване на усилията	27

1 Увод

През третото тримесечие на 2012 г. стратегическата среда за сигурност запази динамичния си и трудно предвидим характер, с преобладаващи асиметрични рискове и заплахи. Международният тероризъм се прояви като най-сериозната и пряка заплаха за сигурността. През периода за съжаление и България се превърна в реална цел на терористична дейност.

Във фокуса на усилията беше изпълнението на задачите по трансформацията в тактическата звена съгласно Плана за развитието на Въоръжените сили. Продължи работата върху формирането и подготовката на батальонни бойни групи и плановото им сертифициране.

В изпълнение на Бялата книга и Плана за развитие на въоръжените сили в частта му за резерва на въоръжените сили започна набирането на първите 400 резервисти до края на 2012 г.

Централно място заемаше практическото изпълнение на ключовите решения и задачи, приети на Срещата на върха на НАТО в Чикаго (20-21 май 2012 г.). Израз за превръщане на новото стратегическо мислене в дълготраен национален ангажимент беше работата по изпълнение на инициативите за „Интелигентна отбрана” („Smart Defence”) и за свързаност на силите („Connected Forces Initiative” - CFI). В областта на отбранителните способности на ЕС основният акцент падна върху дългосрочните перспективи за развитие на инициативата за „Обединяване на способности и споделяне на разходи” („Pooling and Sharing”), както и върху постигането на синергия с политиките на Съюза в областта на изследванията, индустрията и пазарите.

В центъра на вниманието остана всестраниното осигуряване на българските контингенти зад граница, провеждане на ротациите и своевременното решаване на възникнали въпроси в районите на мисиите.

Поради очертаващото се намаляване на оперативното темпо и участието в мисии и операции, Министерството на отбраната започна задълбочен анализ за запазване и поддържане на натрупания опит, включително чрез включване в Инициативата на НАТО за свързаност на силите.

2 Управленски подходи и приоритети в отбранителната политика

2.1 Основни изводи по отношение на отбранителната политика, произтичащи от измененията в средата на сигурност

Средата за сигурност през третото тримесечие на 2012 г. се характеризираше с бързи и неочаквани изменения, породени от терористични действия и други асиметрични рискове и заплахи, нестабилността в конфликтните и кризисните региони и генерираните от нея хуманитарни проблеми, нелегалния трафик на хора, наркотици и оръжие, последиците от световната финансова и икономическа криза и проблемите на информационната, енергийната и екологичната сигурност.

В Афганистан рисковете за сигурността произтичаха предимно от терористичните действия на бунтовническите групи. Продължиха нападенията

срещу чуждестранните военнослужещи и инструктори, извършвани от внедрени от бунтовниците служители в Афганистанските национални сили за сигурност (АНСС). Липсата на напредък в реализирането на програмата за национално помирение затрудняваше изпълнението на третия етап на предаването на отговорностите по поддържане на сигурността от Международните сили за поддържане на сигурността в Афганистан (ISAF) на АНСС. На фона на предстоящото изтегляне на контингентите на страните-участнички в ISAF, нарастват рисковете от износа на тероризъм и трафик на наркотици към държавите от Централна Азия и към други региони.

В Близкия изток и Северна Африка влияние върху обстановката по сигурността оказваха въоръжените стълкновения, проблемите по възстановяването и изграждането на новата политическа система след „Арабската пролет“, протестите срещу разпространявания в Интернет филм за Пророка Мохамед, дейността на терористични и криминални структури, етническите и религиозните противоречия, влошената хуманитарна обстановка, острите социално-икономически проблеми и нелегалният трафик на оръжие и хора. Обстановката в Либия се усложни във връзка с нападението над посолството на САЩ в Бенгази. Насилието в Сирия увеличи бежанските потоци към съседните държави и породява рискове от насочването им към Европа, включително към Република България.

Обстановката в Западните Балкани остана относително стабилна. Положително влияние върху нея оказваха стремежът на страните за членство в ЕС и НАТО и оценките им, че заплахите за сигурността не са от военен характер.

2.2 Развитие и функциониране на Министерството на отбраната като модерна институция на демократична държава

През отчетния период продължи процесът на усъвършенстване на правно-нормативната база в Министерството на отбраната. Приети бяха от Министерски съвет Правилник за прилагане на Закон за резерва на въоръжените сили на Република България, Наредба за военния отчет на български граждани и техника за мирно и военно време и Наредба за условията и реда за провеждане на мобилизация. С това се постави началото на процеса по набиране на кандидати за доброволния резерв за комплектуване на единния комплект въоръжени сили с 400 резервисти до края на 2012 г. и за планиране на запаса за комплектуване на военновременни формирования.

Беше разработен и представен за обществено обсъждане проект на Закон за военното разузнаване.

2.3 Политика на прозрачност и отчетност

2.3.1 Ефективно управление и премахване на условията за корупция

През отчетния период не бяха регистрирани сигнали с твърдения за корупционни практики. Контролната дейност включваше и проверки по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, в хода на които не бяха установени случаи на конфликт на интереси.

В изпълнение на Указанията на министъра на отбраната по отбранителна политика за 2011–2014 г. и съгласно Методиката за оценка на корупционния риск, през отчетния период Инспекторатът на Министерството на отбраната анализира и оцени корупционния риск в шест военни формирования на Българската армия (БА) и в една структура на пряко подчинение на министъра на отбраната, като направи съответните предложения за превенцията му. Въз основа на установените сравнително малко на брой индикатори за корупционни практики, приложими за съответната дейност, във всички проверени структури корупционният риск беше оценен като „нисък”.

Беше усъвършенствано взаимодействието между регионалните структури на Служба “Военна полиция” и командирите на военни формирования при предоставянето на информации за нарушения от наряда по вътрешната и караулната служба и по съхранението на имущества, спомогнали за предотвратяване на инциденти и кражби на имущества.

Продължи ежемесечното предоставяне на отчети на Съвета по антикорупция в Министерството на отбраната за изпълнението на Графика за неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт за изпълнение на показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност.

2.3.2 Информационна политика

Темата за дейността на Министерството на отбраната и Българската армия присъства трайно в медийното пространство. Фокусът на общественото внимание беше насочен повече към политическия и икономическия аспект от работата, отколкото към ежедневната дейност на Българската армия. В сравнение с второто тримесечие на годината се отбелязва по-слаб медиен интерес, което в голяма степен бихме могли да обясним с летния сезон. От направения седмичен анализ на публикациите в централния и регионалния печат се констатира, че материалите с положителен и информативен характер са значително повече (мин.82 - макс. 215) от тези с отрицателна насоченост (мин.2 -макс.7).

Фиг.1. Печатни публикации, третиращи дейността на Министерството на отбраната и Българската армия

Регистрира се тенденция към увеличаване на броя на посетителите в профила на Българската армия в социалната мрежа на Фейсбук. Рейтингът на Българската армия според изследването на нагласите на НЦИОМ за месец септември 2012 г. е 38,6 %.

2.3.3 Контролна и одитна дейност

През отчетния период Инспекторатът на Министерството на отбраната извърши общо 26 проверки, от които една комплексна, три тематични, една внезапна, една съвместна по сигнал със служба „Военна полиция” и 20 проверки по сигнали и жалби (от тях 12 проверки на място и осем проверки по документи). Изготвени са 22 доклада до министъра отбраната за резултатите от извършените проверки, в които са направени 65 предложения за отстраняване на допуснатите слабости и недостатъци.

Констатирано беше забавяне в освобождаването на въоръжените сили от ненужни активи. За имотите с отпаднала необходимост са изготвени графици за сдаване на Централното военно окръжие, но същите не са приети поради това, че процедурата по избор на охранителна фирма е обжалвана и същата не е приключила с избор на изпълнител, поради което продължава охраната на обекти с отпаднала необходимост със сили и средства на военните формирования.

Недостигът на финансови средства за Съвместното командване на силите и видовете въоръжени сили за извършване на аварийни и основни ремонти на най-важните инфраструктурни обекти във войсковите и складовите райони на военните формирования затруднява поддържането на инфраструктурата.

Усилията на вътрешния одит бяха насочени основно към изпълнение на одитни ангажменти за даване на увереност, включени в Годишния план за дейността на дирекция „Вътрешен одит” за 2012 г. Изпълнени бяха осем броя одитни ангажменти за даване на увереност, включени в Годишния план и шест броя извънпланови ангажменти за консултиране. Дадени са конкретни препоръки за подобряване на дейностите и процесите.

2.4 Ресурсна среда

За третото тримесечие на 2012 г. бяха извършени следните разходи в полза на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити и в рамките на утвърдените им годишни бюджетни средства за 2012 г., както следва:

- Сухопътни войски – 43 414 хил.лв.;
- Военновъздушни сили – 24 235 хил.лв.
- Военноморски сили – 12 889 хил.лв.
- Военномедицинска академия – 51 167 хил.лв.
- Служба „Военна информация” – 6 788 хил.лв.
- Служба „Военна полиция” – 3 782 хил.лв.
- Изпълнителна агенция „Военни клубове и военно-почивно дело” – 5 536 хил.лв.;
- Дирекция „Финанси” – 58 935 хил. лв.;
- Институт по отбрана – 460 хил.лв.
- Съвместно командване на силите – 11 446 хил.лв.
- Национална гвардейска част – 1 569 хил.лв.
- Национален военноисторически музей – 325 хил.лв.

- Комендантство - Министерството на отбраната – 628 хил.лв.
- Централно военно окръжие – 4 655 хил.лв.
- Стационарна комуникационно-информационна система – 5 322 хил.лв.
- Централен артилерийско-технически изпитателен полигон – 481 хил.лв.
- Военно-географска служба – 746 хил.лв.

За държавните висши военни училища бяха предоставени съответно:

- Военна академия – 1 172 хил.лв.
- Национален военен университет – 2 425 хил.лв.
- Висше военноморско училище – 1 190 хил.лв.

Заявените осигурителни вноски за Министерството на отбраната за третото тримесечие на 2012 г. са в размер на 37 572 хил.лв., в т.ч. за висшите военни училища - 1 147 хил.лв. Същите разходи не са включени в горепосочените суми на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити.

В рамките на горепосочените разходи, дирекция „Финанси“ е извършила разплащания на централизираните доставки (централни плащания) в размер на 33 419 хил.лв. Разходите са извършени на база сключени договори, съгласно Единния финансов план за материално-техническо осигуряване и Единния поименен списък на обектите за строителство и строителни услуги. С тях са изплатени доставките на стоки и услуги, необходими на Министерството на отбраната и Българската армия. Останалата част от разхода на дирекция „Финанси“ (децентрализирани разходи) е извършена в интерес на дейността на администрацията на Министерството на отбраната и осигуряване на международните задължения и разходи.

Извършените разходи от и чрез дирекция „Финанси“ са на база утвърдени лимити, в рамките на осигурените средства от Министерство на финансите. Същите са съобразени с възможностите на утвърдения бюджет на Министерството на отбраната за 2012 г.

Актуализиран беше „План за управление на риска в отбранителните програми на МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия за 2012 г.“. Приет беше от Програмния съвет към министъра на отбраната Доклад за резултатите от управление на риска в програмите на МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия за първото шестмесечие на 2012 г.

Разработен беше проект на „Доктрина за финансово осигуряване (НП-8) в МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА“.

3 Въоръжени сили и отбранителни способности

През отчетния период в Плана за развитие на въоръжените сили на Република България бяха нанесени изменения и допълнения в изпълнение на ПМС № 135 от 12 май 2011 г., ПМС № 360 от 22 декември 2011 г. и ПМС № 126 от 25 юни т.г.

3.1 Сухопътни войски

Основни задачи с висок приоритет бяха свързани с изпълнението на Плана за развитието на въоръжените сили в частта му за Сухопътни войски. Усилията се

съсредоточиха върху организирането подготовката за планово преминаване към нова организационна и щатна структура на част от формированията през декември 2012 г. и свързаните с това дейности по освобождаване на войскови райони, предислоциране и освобождаване на личен състав, техника, имущества и материални средства.

През изтеклия период пет военни формирования от Сухопътните войски бяха реорганизирани по нови длъжностни разписания. В следствие на трансформацията през 2012 г. гарнизоните на Сухопътни войски се намалиха с един.

Към края на отчетния период са преместени над 66 000 номенклатури въоръжение, бойните припаси, пътните превозни средства, военно-технически средства и разходни материали. Сдадени на други ведомства, за разкомплектоване и брак са над 2000 номенклатури техника и имущество. До края на 2012 г. още четири формирования от Сухопътни войски ще бъдат реорганизирани по нови щатове.

Анализирайки изпълнението на Плана за развитие на Въоръжените сили в частта му за Сухопътни войски до момента можем да направим следните изводи:

- създадената в Сухопътните войски организация по изпълнение на мероприятията залегнали в Плана за развитие дава възможност същите да се изпълняват в заповяданите срокове;
- до момента всички мероприятия са изпълнени без забавяне и с минимален разход на финансови средства.

Сериозни усилия бяха насочени към изграждане на приоритетните за Сухопътните войски способности, отнасящи се до формирането и подготовката на батальонните бойни групи и плановото им сертифициране. Приоритетна за Сухопътните войски продължи да бъде подготовката, окомплектоването и ротацията на формированията за участие в мисии зад граница.

Специално внимание беше отделено на усъвършенстването и развитието на способностите на декларираните сили за НАТО и ЕС, с цел успешната им подготовка, оценка, сертифициране и потвърждаването на оперативната им съвместимост до края на 2012 г. Подготовката на формированията извън състава на декларираните сили се извършваше в съответствие с планиращите и стандартизационни документи в обхвата на отпуснатата ресурсна рамка.

Формирования за противовъздушна отбрана от състава на Сухопътни войски участваха в тактическото учение с бойни стрелби „Шабла 2012“, проведено в края на август на зенитния полигон „Шабла“, където успешно извършиха бойни пускове и стрелби в условия – максимално близки до реалните. Формированията, планирани за участие в мисии и операции зад граница, активно участваха в съвместната ротационна подготовка/учение „Подготовка за мисии“ в Центъра за съвместна подготовка на Американската армия в Графенвюр, Германия, която се проведе от 14 август до 04 септември.

Продължи активното участие на експерти от Сухопътни войски в разработването на основни ръководни и доктринални документи, регламентиращи използването на формированията от Сухопътни войски и процеса на планиране на операциите в щабове на оперативно ниво.

Усилията във Военновъздушните сили се съсредоточиха върху провеждането на регулярна летателна дейност, съобразно наличната изправна авиационна техника и доставеното авиационно гориво. Редовно се провеждаха планираните тренировъчни мисии на дежурните сили и средства за контрол и охрана на въздушното пространство в мирно време (Air Policing).

В изпълнение на Плана за развитие на Въоръжените сили в началото на юли 2012 г. бяха проведени мероприятия за реорганизация на осем военни формирования и пълна ликвидация на три военни формирования от състава на Военновъздушните сили.

Военновъздушните сили организираха и участваха в провеждането на съвместни и многонационални подготовки и учения, сред които националното учение на МВР „Защита 2012” в района на гр. Видин, тактическото учение с бойни стрелби на формированията за противовъздушна отбрана „Шабла 2012” през август 2012 г., съвместна подготовка с командването на Морската пехота на САЩ в Европа „BLACK SEA ROTATIONAL FORCE 12” през юли и август 2012 г., учението на НАТО „IRON GUARD 5” през септември т.г. и съвместната ротационна подготовка/учение с модулно формирование от Военновъздушните сили в Хохенфелс, Германия.

През септември 2012 г. бяха организирани и проведени полети над море с летателни екипажи и авиационна техника от състава на военното авиационно формирование в Крумово. Същия месец се проведе и планираната полигонна подготовка на специалистите по ядрена, химическа и биологическа защита от състава на Военновъздушните сили на полеви учебен полигон „Корен”.

Взето беше активно участие в междуведомствена работна група за изменение и допълнение на нормативни документи, регламентиращи реда и правилата за работа на гражданско-военните органи за планиране, разпределение и контрол на използването на въздушното пространство на Република България. В процес на подготовка е и нов съвместен документ, регламентиращ възможностите и реда за съвместно ползване на гражданските летища за обществено ползване от военни въздухоплавателни средства и на военните летища от граждански въздухоплавателни средства.

3.3 Военноморски сили

Основните усилия и ресурси на Военноморските сили бяха насочени към изпълнение на мероприятията от Плана за развитие на въоръжените сили и планове за подготовка и сертификация на декларираните сили за НАТО и ЕС. Активно се работи по изготвянето на новата доктринална база, регламентираща подготовката и използването на силите и средствата.

Приоритетни цели през тримесечието, в определената ресурсна рамка, бяха:

- достигане и поддържане на необходимото ниво на отбранителни способности на силите, декларирани за участие в системата на колективна отбрана на НАТО и ЕС. По тази цел дейностите се съсредоточиха основно върху поддържането на фрегата „Дръзки” в готовност за участие в мисии и операции на НАТО и ЕС, като декларирана към „Сили с по-ниска степен на готовност”.

Подготвена беше фрегата „Верни” за участие в операцията на НАТО в Средиземно море „Active Endeavor”.

- изпълнение на Плана за развитие на въоръжените сили в частта му за Военноморските сили. За изпълнението на тази цел се извършиха изменения и допълнения в действащи длъжностни разписания на военни формирования от Военноморските сили. Бяха разработени и утвърдени длъжностните характеристики в реорганизиращите се от 01 ноември 2012 г. военни формирования. Изведени бяха от експлоатация три ракетни катера и един среден десантен кораб.

- Поддържане на способности за наблюдение на морските пространства и осигуряване на ранно предупреждение за възникване на кризи. За изпълнението на тази цел се поддържат способности за наблюдение и ранно предупреждение, базирано на информацията, предоставяна от „Брегова система за контрол на корабоплаването и охрана на морската граница - ЕКРАН”. От 1 юли 2012 г. бяха назначени по щат четирима военнослужещи, които ще извършват системното и техническо осигуряване на апаратурата.

Корабните дивизии проведоха планираните тактически учения и бойни упражнения. Бреговите формирования успешно изпълниха планираните тактически учения, тактико-строеви занятия и упражненията по използване на техническите средства.

От анализа на дейността на Военноморските сили през третото тримесечие се налага изводът, че ежедневната дейност и бойна подготовка се провежда в съответствие с очертаните цели и приоритети, утвърдените планове, ограничените ресурси и достигнато ниво на подготовка, при спазване на строг режим на икономии и финансови ограничения във всички направления. С предимство се осигуряват потребностите за подготовката на корабите от декларираните сили и тези, определени за участие в международни учения, операции и мисии.

Сериозно предизвикателство е късното предоставяне на финансовите средства за доставка на отбранителни продукти за осигуряването на задграничните плавания на корабите и извършване на предпоходен преглед на системите и механизмите им. Това води до забавяне провеждането на процедурите по възлагане на обществена поръчка, свърхнатоварване на екипажа в дните непосредствено преди отплаването на кораба, до невъзможност да бъдат доставени навреме необходимите отбранителни продукти за осигуряване на нормалната и безаварийна експлоатация на техниката и до невъзможност да бъдат осъществени качествено и в срок всички необходими прегледи на материалната част.

3.4 Изпълнение на мисиите на въоръжените сили

По мисия „Отбрана“ продължи ритмичното провеждане на мероприятията по усвояване и поддържане на планове за бойна готовност и мобилизация. В ход е актуализирането им, предизвикано от организационно щатните промени и необходимостта от синхронизирането им със Закона за резерва на въоръжените сили на Република България и свързаните с него подзаконови актове. Проведоха се мобилизационни тренировки с организационните ядра за осигуряване на гарантирано преминаване от мирновременна към военновременна организация и

дейност. Продължи усвояването на утвърдения Стратегически план за действие на въоръжените сили.

По мисия „Подкрепа на международния мир и сигурност” бяха проведени сертификации на:

- Национален елемент за участие в операцията на ЕС в Босна и Херцеговина (European Union Force ALTHEA - EUFOR);
- Контингент за участие в операцията на Международните сили за поддържане на сигурността (International Security Assistance Force - ISAF) в Кандахар, Афганистан;
- Екипи от съветници за участие в операцията на Международните сили за поддържане на сигурността (ISAF) в Афганистан.

През отчетния период много съществен и видим беше приносът на въоръжените сили по мисия **“Принос към националната сигурност в мирно време”**. Той беше свързан предимно с потушаването на многобройните пожари, по-голямата част от които възникнаха в планинско-гористи и труднодостъпни местности. С висока интензивност се извършваше и повърхностното и дълбочинно прочистване от невзривени бойни припаси на терените в района на Петолъчката и Челопечене, въпреки високите дневни температури, голямата запрашеност, трудния терен и високия риск за живота и здравето на военнослужещите.

3.5 Участие на въоръжените сили в операции и мисии

През отчетния период въоръжените сили участваха в операции както следва:

3.5.1 Операции и мисии на НАТО

- *Операция на Международните сили за поддържане на сигурността в Афганистан (International Security Assistance Force – ISAF)*

Българското участие беше с около 630 военнослужещи, разпределени в: национален елемент; рота за действие в земната зона за отбрана на летище Кабул; рота за охрана на летище Кандахар; екип от старши съветници; четири екипа от съветници; медицински екипи; формирование „Военна полиция”; щабни офицери и сержанти. При поредната ротация в началото на септември 2012 г. беше приведено в изпълнение решение № 481/14.06.2012. на Министерския съвет, с което беше разрешено изпращането на четири екипа от съветници на мястото на закритите четири Оперативни групи за обучение и връзка.

- *Операция на Стабилизиращите сили за сигурност в Косово (Kosovo Force - KFOR)*

Стабилизиращите сили за сигурност в Косово, в тясна координация с Мисията на ЕС за върховенство на закона (European Union Rule of Law Mission in Kosovo - EULEX), съсредоточиха усилията си в северната част на Косово. В операцията участваме с до 10 военнослужещи, разпределени в щаба на KFOR и Тренировъчната група на НАТО в Косово.

- *Операция на НАТО за борба с морско пиратство в акваторията около Сомалия „OCEAN SHIELD”.*

Благодарение на подобрената координация на действията на международната групировка и прилаганите от търговските кораби мерки за защита, броят на похитените кораби се запазва непроменен. Наблюдава се сезонно намаление на агресивните действия от страна на пиратите. Смяната на тактиката с използване на „кораби-майки” позволява увеличаване на далечината на пиратските набези до 1700 морски мили. Със свое решение Северноатлантическият съвет удължи мандата на операцията до края на 2014 г. България участва в операцията с един военнослужещ в Щаба на постоянната военноморска група на НАТО № 2.

- **Операция на НАТО в Средиземно море „ACTIVE ENDEAVOR”.**

Проведена беше интензивна подготовка на фрегата „Верни” с щатното ѝ въоръжение и екипаж до 131 души за участие в операцията от 3 октомври до 7 ноември 2012 г. По време на операцията корабът ще изпълнява задачи по наблюдение и контрол на корабоплаването в определени райони на Средиземно море.

- **Принос към Силите за отговор на НАТО (NATO Response Forces - NRF).**

Механизирана рота от 120 военнослужещи поддържаше постоянна готовност като част от Силите за отговор на НАТО.

3.5.2 Операции и мисии на ЕС

- **Операция „ALTHEA” в Босна и Херцеговина (European Union Force ALTHEA - EUFOR).**

В изпълнение на решение на Министерския съвет (№ 484 от 14 юни) бяха изтеглени техниката, въоръжението, материалните средства и личния състав от Националния елемент и 13-та лекопехотна рота. Участието продължи с общо 10 военнослужещи в щаба на операцията и подчинените структури. От 1 септември 2012 г. застъпиха в готовност Национален поддържащ елемент и рота „Военна полиция” (общо 140 военнослужещи), влизащи в състава на Междинния резерв на операцията. Готовността се поддържа от територията на Република България в пунктовете за постоянна дислокация на формированията.

- **Гражданска мисия на ЕС за наблюдение в Грузия**

Продължи участието в гражданската мисия на ЕС за наблюдение в Грузия с 12 военни наблюдатели в три полеви офиса.

- **Военноморска операция на ЕС за възпрепятстване, предотвратяване и възпиране на пиратски действия край бреговете на Сомалия (European Union Naval Force (EU NAVFOR) Somalia - Operation ATALANTA)**

Продължи участието с 1 военнослужещ в Оперативния щаб на операцията в Нордууд, Великобритания.

- **Полицейска мисия на ЕС в Афганистан (EU Police Mission in Afghanistan EUPOL-A)**

Участието продължава с един инструктор от състава на Служба „Военна полиция”.

3.5.3 Операции и мисии на ООН

- **Мисията на ООН в Либерия (United Nations Mission in Liberia - UNMIL).**

Участват двама военни наблюдатели.

3.5.4 Операции и мисии в подкрепа на населението

Българските въоръжени сили дадоха съществен принос в подкрепа на населението, съсредоточавайки усилията си в две основни направления – потушаване на пожари и прочистване на невзривени боеприпаси.

Модулни формирования от Сухопътни войски и Военновъздушните сили активно участваха в гасенето на пожари в областите София, Кюстендил, Хасково, Стара Загора, Сливен, Ямбол, Смолян и Шумен.

Личен състав и авиационна техника от Военновъздушните сили активно се включи в потушаването на възникналите пожари. Незаменима беше тяхната помощ при ликвидиране на пожарите в района на резерват „Бистришко бранище” във Витоша, в района на Рилския манастир и в района на с. Голям Дервент, община Елхово. Изпълнени бяха и редица специални задачи за нуждите на държавните институции, медицинска евакуация и търсене и спасяване.

На 3 август 2012 г. приключи съвместната многонационална операция „Горещо лято 2011” за дълбочинно прочистване от невзривени боеприпаси на войсковия район Челопечене, водните площи в двукилометровата зона от епицентъра на инцидента, контролно повърхностно прочистване от невзривени боеприпаси на част от войсковия район и повторно повърхностно прочистване на част от защитената зона от Натура 2000 – „Рибарници Челопечене”. В операцията участваха общо 150 военнослужещи от въоръжените сили, както и представители на Международния фонд за разминиране и оказване на помощ на засегнатите от мини с екипи на американската фирма „Sterling” и на Регионалния център за подводно разминиране от Черна гора. В резултат на операцията е извършено дълбочинно прочистване на 33 012 декара сухоземни площи и на 226 431 декара водни площи. Допълнително повторното повърхностно прочистване беше извършено на част от защитената зона от Натура 2000 – „Рибарници Челопечене” с площ от 153 декара. В хода на операцията бяха открити общо 160477 бр. невзривени боеприпаси, като бяха унищожени 71823 бр. За последващо унищожаване останаха 88654 бр. боеприпаси с калибър под 23 мм., взриватели, ръчни противотанкови гранати и взривни остатъци. Предстои тяхното поэтапно обезвреждане и унищожаване в съответствие с изготвения за това график.

На 20 септември 2012 г. приключи операция „Чист хоризонт” по прочистването от невзривени боеприпаси на прилежащата територия в радиус до 3 км. от мястото на инцидента от външната страна на складова база за боеприпаси „Стралджа-Мараш” в района на Петолъчката. Задачата по прочистването беше изпълнена от специализирана тактическа група в състав до 100 военнослужещи от Сухопътни войски и 19 бр. специална техника. При операцията бяха разузнати и прочистени терени с обща площ 28 050 декара, като бяха открити общо 45 213 бр. боеприпаси и взривни остатъци. 129 бр. бойни припаси бяха унищожени на място, а 45 084 бр. боеприпаси бяха сдани обратно в складова база „Стралджа – Мараш”.

Вертолет AS-565 „Пантер” от авиобаза „Чайка” на Военноморските сили изпълни аварийно-спасителна задача за спасяване на паднал от борда чуждестранен моряк в района на нос Галата.

3.6 Съвместна подготовка

Формирования от въоръжените сили взеха активно участие в националното учение на МВР „Защита 2012“, проведено в района на Видин съвместно със сили и средства от Румъния.

През август 2012 г. се проведе тактическо учение с бойни стрелби „Шабла 2012“, в което участваха формированията за противовъздушна отбрана от трите вида въоръжени сили. Целта на учението беше да се проверят генерираните способности на войските за опазване на морския и въздушния суверенитет на страната при взаимодействие на силите на противовъздушната отбрана. Успешно бяха изпълнени бойни пускове и стрелби с намиращите се на въоръжение зенитно-ракетни комплекси и зенитно-артилерийски системи при условия, максимално близки до реалните.

През юли и август 2012 г. се проведе съвместна подготовка на формирования от въоръжените сили с командването на Морската пехота на САЩ в Европа „BLACK SEA ROTATIONAL FORCE 12“. Целта беше повишаване нивото на оперативна съвместимост на формированията в многонационална среда при операции по поддържане на мира и контртерористични операции. Основната част на съвместната подготовка („Сухопътни операции“ и „Въздушни и въздушно-десантни операции“) се проведе от 27 юни до 5 август 2012 г. на учебен полигон „Ново село“, база за предно разполагане - Безмер и летище Балчик. От българска страна участваха над 500 военнослужещи от трите вида въоръжени сили, Съвместното командване на силите, Военна полиция и Военномедицинска академия. В съвместната подготовка взеха участие и военнослужещи от Украйна, Сърбия и Македония. Изпълнени бяха задачи по дозареждане с гориво на вертолетите "Кугър" с работещи двигатели от самолет-цистерна КС-130, различни способности за десантиране, артилерийски и минохвъргачен огън, действия при конвой на съюзнически сили и авиомедицинска евакуация с вертолетите "Кугър".

Базов миночистач „Прибой“ от състава на Военноморските сили участва в съвместното българо-румънско противоминно учение BG-RO MCM LIVEX „POSEIDON 2012“, проведено от 22 до 29 юли 2012 г. в морските пространства на Румъния. Развивани бяха способности за противоминни операции и контрол на корабоплаването.

Проведена беше съвместна подготовка на група за специални операции и хеликоптери AS565MB „Panther“ от състава на Военноморските сили по търсене и спасяване на море и отработване на оперативни процедури за стоварване на група за специални операции от хеликоптер.

Формирования от българските въоръжени сили участваха в Съвместната ротационна подготовка/учение 13-01 „Пълен спектър от операции“ (Full Spectrum Operations) в тренировъчните центрове на силите на САЩ в Хохенфелс и Графенвюр, Германия.

3.7 Развитие на националните концептуални и доктринални документи на отбраната и въоръжените сили

Продължи разработването на базовите и поддържащите доктрини при пълно съответствие с Ръководството за развитие на националните концептуални и доктринални документи.

В Постоянната работна група по доктрините бяха разгледани проекти за първите три от новия комплект базови доктрини - Доктрина за провеждане на операции (НП-3), Доктрина за подготовка на въоръжените сили (НП-7) и Доктрина за логистиката (НП-4). Обсъдени бяха и проектите за задания за разработване на част от поддържащите доктрини. Продължи работата по финализиране на проектите за базовите доктрини: „Доктрина за управление на човешките ресурси” (НП-1), „Доктрина по разузнаването” (НП-2), „Доктрина за провеждане на операциите” (НП-3), „Доктрина за планиране на операции” (НП-5) и „Доктрина за подготовката” (НП-7). Започна разработването на проект на „Доктрина за геопространствено осигуряване”.

Със заповед на министъра на отбраната беше въведена за прилагане „Концепция на силите за специални операции”. Разработен беше проект на нов Строеви устав на въоръжените сили на Република България. В завършващ етап е проектът на “Ръководство за развитие на националните концептуални и доктринални документи в областта на отбраната и въоръжените сили – част II – Концепции”.

3.8 Въоръжение и техника

3.8.1 Инвестиционен план-програма на Министерството на отбраната

През отчетния период бяха изпълнени дейности по следните проекти от Инвестиционният план-програма на Министерството на отбраната до 2020 г.:

- ***Проект № 3 „Придобиване на нов тип основен боен самолет и осигуряване на интегрирана логистична поддръжка”.***

Издадена беше нова организационна заповед на министъра на отбраната и беше утвърден план-график за изпълнение на основните дейности и документи по проекта. Направляващият комитет на проекта прие основните изисквания и критерии за оценка на вариантите за реализация на проекта, утвърдени от министъра на отбраната. Утвърдени бяха и методика и математически модел за избор на вариант за реализация. Продължава работата по изготвяне на Концепция за изграждане на отбранителна способност с предложени варианти за реализация на проекта. Изготвя се и анализ на риска.

- ***Проект № 4 „Осигуряване на летателната годност на самолети МиГ-29”.***

Продължи работата по изпълнение на годишните договори за осигуряване летателната годност на самолети „МиГ-29” по сключеното Рамково споразумение. Интегрираният проектен екип продължи работата по разработване на документи за стартиране на проекта за адаптация на радиоелектронното оборудване на „МиГ-29”.

- ***Проект № 5 „Интегрирана логистична поддръжка на вертолетите „Кугар” и „Пантер”.***

Изготвени и утвърдени бяха технически спецификации за интегрирана логистична поддръжка на вертолетите „Кугар”, двигатели „Макила” и за техническо обслужване на вертолетите „Кугар”.

Проведена беше процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет доставка и инсталиране на система за симулационна подготовка на формированията от Българска армия с виртуален симулационен модел „VBS 2”.

3.8.2 Утилизация на излишни бойни припаси

Завърши извозването на артилерийски боеприпаси и елементи от зенитни управляеми ракети по сключени договори за утилизация между Министерство на отбраната и фирма изпълнител.

Осъществен беше и контрол на изпълнението на графика за извозване на боеприпаси по сключен договор за търговска реализация и контрол по изпълнение на утилизацията на боеприпаси по договор между Министерство на отбраната и фирми изпълнители.

Експерти от Министерството на отбраната участваха в работата на комисията за предаване на боеприпаси за търговска реализация от военни формирования на Българската армия.

Предприети бяха действия за утилизация или унищожение на излишни за въоръжените сили специални горива.

Предприети бяха действия за утилизация или унищожение на останали количества излишни за въоръжените сили:

- класически боеприпаси, авиационни средства за поразяване, бомбови касети и контейнерни блокове, пиротехнически средства, елементи за артилерийски снаряди и мини, бойни тръби и барутно-ракетни двигатели от зенитни управляеми ракети;
- специални горива.

3.8.3 Развиване на способности в сътрудничество със съюзници и партньори.

Република България участва в Програмата за придобиване на способности за стратегически въздушен транспорт (SAC – C-17) и на основание меморандума за разбирателство, през 2012 г. са планирани 65 летателни часа за нашата страна, от които 10 % (6,5 летателни часа) са за обучение и подготовка на екипажите на самолетите C-17. През третото тримесечие Република България използва летателни ресурси от 57,4 летателни часа за 2012 г. за изпълнение на ротациите на контингентите в Кабул (юли) и Кандахар (септември).

Извършена беше корекция на проектното предложение на Министерството на отбраната за „Изграждане на информационна система за предоставяне на публичен достъп до пространствените данни и услуги на Министерството на отбраната” по приоритетна ос III „Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление”, подприоритет 3.2. „Стандартна информационно-комуникационна среда и оперативна съвместимост” на Оперативна програма „Административен капацитет” на ЕС.

Беше сформиран проектен екип за участие в многонационалния проект за морско наблюдение „MARSUR” по инициативата „Обединяване на способности и споделяне на разходи” на ЕС.

Експерти от Министерството на отбраната участваха в срещи на Работната група за подготовка на проект за споразумение „Garrison Support Arrangement” за изграждане мобилен комуникационен модул – „Deployable Communication Module” на НАТО на територията на страната.

3.8.4 Политика по прилагане на компенсаторни практики (офсет).

Офсетна компенсация D11 - „Инфраструктура за BBC и BMC” от Офсетно споразумение (УД-03-4/28.01.2005 г.) към договора за получаването на вертолети „Panther”, включва под формата на директен офсет изграждане на сграда за техническо обслужване на авиационна техника. Изготвено беше задание за проектиране на сградата, което е в процес на съгласуване.

4 Хората в отбраната

4.1 Състояние на окомплектоването на Министерството на отбраната и въоръжените сили

През отчетния период в резултат на извършените организационно-щатни и структурни промени беше постигната 90 % окомплектованост на щатния състав от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия при следното разпределение по структури:

- Министерство на отбраната - 94 %;
- структури на пряко подчинение на министъра на отбраната - 89 %;
- Българската армия - 90 % .

Беше поставено началото на набирането на кандидати за доброволния резерв с 400 резервисти до края на годината, с цел комплектуване на единния комплект въоръжени сили.

4.2 Длъжности в щабове и органи на НАТО, ЕС и други международни организации

Продължи плановото попълване на овакантяващи се национални и международни длъжности зад граница, съгласно утвърдения от министъра на отбраната план.

Представители на дирекция „Управление на човешките ресурси” взеха участие в две конференции по предоговаряне на длъжностите по новата мирновременна командна структура на НАТО, които се проведеха в периода от 24 до 27 юли 2012 г. и от 03 до 07 септември 2012 г. в SHAPE - Монс, Белгия.

4.3 Набиране и кариерно развитие

В първия етап, в резултат на реформите, от 1800 засегнати военнослужещи 679 бяха преназначени на нови длъжности. По взаимно съгласие бяха освободени от военна служба 157 военнослужещи, а 963 не пожелаха да се възползват от

предложените им възможности за служба в друг гарнизон. Допълнителна възможност беше дадена с подготвените нови регистри на вакантните длъжности.

Беше създадена организация за назначаване на длъжности на военнослужещи, считано от 01.12.2012 г., по допълнителен Регистър на вакантните длъжности за офицери и офицерски кандидати и по Регистър на вакантните длъжности за сержанти (старшини) и войници (матроси). В допълнителния Регистър на вакантните длъжности за офицери и офицерски кандидати са обявени 191 длъжности, както следва: за офицери – 161, за офицерски кандидати – 30. В Регистъра на вакантните длъжности за сержанти (старшини) и войници (матроси) са обявени 1656 длъжности, както следва: за сержанти (старшини) – 240 и за войници (матроси) – 1416.

В съответствие със Закона за резерва на въоръжените сили на Република България и Правилника за неговото прилагане бяха организирани и се провеждат процедури за приемане на служба в доброволния резерв на лица, завършили граждански средни или висши училища в страната и чужбина. Със заповед № ОХ-541/07.08.2012 г. на министъра на отбраната бяха обявени места за общо 400 длъжности за служба в доброволния резерв в 14 военни формирования.

Беше проведена целенасочена рекламно-информационна кампания за набирането на кандидати за доброволния резерв, в резултат на която 892 кандидати проявиха интерес и получиха изисквания комплект документи за участие в конкурса. След проведените медицински прегледи до 05.10.2012 г. изрядни документи бяха подадени от 147 кандидати¹, които бяха изпратени във формированията за участие в конкурсите за набиране на доброволния резерв. Въпреки че процесът продължава и очакването е до 1 декември 2012 г. да бъдат попълнени всички обявени длъжности, могат да се формулират няколко направления за подобряване на работата.

Първото направление е по усъвършенстване на системата за медицински прегледи. Съгласно действащите разпоредби, сега те се извършват само в София и Варна. Изключени са военните медицински учреждения в Пловдив, Плевен и Сливен, а психологическата пригодност се освидетелства само в София. Прегледите се проточват до 2-3 дни за някои кандидати, което ги демотивира поради повишените финансови разходи, предвид неизвестността за сключване на договор. Недостатъчно широко е и медийното отразяване на процеса по набирането на доброволния резерв във военните, централните и регионални медии. Сроковете за проучване и издаване на сертификат за допускане до класифицирана информация на класираните кандидати ще забавят подписването на договорите.

Проведената активна информационно-рекламна дейност за набиране на кандидати за военнослужещи доведе до повишаване на интереса на младите хора към обучението във висшите военни училища и към служба в Българската армия. Необходимо е да се работи за повишаване на интереса за служба в доброволния резерв сред студентите от университетите.

---

¹ Към 23 октомври 2012 г. във формированията на въоръжените сили са подадени за оценка и назначаване 272 кандидати за доброволния резерв.

4.4 Военно-образователна система

Извършена беше основната част от подготовката и съгласуването на проектите на нови правилници за устройството и дейността на военните академии и висшите военни училища. Утвърдени бяха наредби за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалности от професионално направление „Военно дело“, както и нови учебни планове и квалификационни характеристики за обучение на слушатели и курсанти. Последните са в сила за учебната 2012/2013 г.

Утвърдени от министъра на отбраната бяха документи по придобиване, повишаване на квалификацията и преквалификацията на военнослужещите и цивилните служители, както следва:

- План за придобиване и повишаване на квалификацията във военните академии и висшите военни училища на военнослужещите и цивилните служители от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия през 2013 г.;
- План за обучение в курсове за подготовка във ВА „Г.С. Раковски“ на ръководителите на държавната, на местната администрация и на юридическите лица през 2013 г.;
- Административно-учебната документация на нови пилотни курсове за допълнителна квалификация;
- Актуализирано беше съдържанието на курсове за длъжностна и допълнителна квалификация, провеждани във ВА „Г. С. Раковски“.

4.5 Социален статус и мотивация

С цел подобряване адаптацията на освобождаваните военнослужещи и осигуряването на трудова заетост, във военните формирования бяха проведени 633 групови и индивидуални информационни беседи. Във връзка с осигуряването на трудовата заетост самостоятелно и/или съвместно със структурите на Агенция по заетостта, бяха проведени целеви информационно-трудова борси за военнослужещи. Провеждат се конкретни дейности за запазване мотивацията на предислоциращи се военнослужещи.

Продължиха контролните проверки по безопасност и здраве във военните формирования. Беше проведено ежегодно обучение на 540 длъжностни лица по безопасност и здраве.

Бяха удовлетворени 274 заявления-декларации за отпускане на материална помощ от общо 295 подадени. С еднократни помощи за посрещане на разходите при болест, смърт, злополука и други са подпомогнати 131 военноинвалиди, 17 пенсионирани военнослужещи, 5 военнослужещи, 4 цивилни служители и 117 военнопострадали. Издадени бяха и 135 книжки на военноинвалид и военнопострадал.

Основните насоки за работа по жилищната политика бяха насочени към организиране настаняването на нуждаещите се военнослужещи и цивилни служители в свободните жилища и жилищни помещения във военни общежития от фонда на Министерството на отбраната; реализиране на продажба на жилища от

фонда на Министерството на отбраната; организиране настаняването на наематели в имотите от жилищния фонд.

4.6 Политика на социално сътрудничество

Министерството на отбраната провеждаше активната политика за подобряване на взаимодействието с обществените организации, работещи в областта на отбраната, като подпомагаше тяхната дейност и ги привлече в обсъждането на важни документи, свързани с развитието на въоръжените сили.

Продължи реализирането на политиката за подобряване на социалния диалог между ръководството на Министерството на отбраната и ръководствата на официално представените синдикални организации.

През юли 2012 г. беше проведено заседание на Отрасловия съвет за социално сътрудничество в Министерството на отбраната.

Бяха проведени 3 работни срещи между представители на ръководството на Министерството на отбраната и синдикални ръководители по актуални въпроси на социалното сътрудничество.

Министерството на отбраната активно участва в координацията на мероприятията, включени в Националния план за честване на 100-годишнината от Балканската война.

5 Национална и евроатлантическа сигурност и отбрана, международен мир и стабилност

5.1 Европейски съюз – Обща политика за сигурност и отбрана

В областта на отбранителните способности на ЕС през отчетния период основният акцент падна върху дългосрочните перспективи за развитие на инициативата за „Обединяване на способности и споделяне на разходи”, както и върху постигането на синергия с политиките на Съюза в областта на изследванията, индустрията и пазарите. В рамките на Европейската агенция по отбрана продължава работата по пакет с предложения за създаване на условия за задълбочаване на сътрудничеството като основа за изграждането на способностите. В ход е подготовката на пътна карта за действие, която ще бъде представена на вниманието на министрите на отбраната през ноември.

Инициативата за „Обединяване на способности и споделяне на разходи” на ЕС се утвърждава като необходим и ефективен механизъм за преодоляване на негативното въздействие на финансовата и икономическа криза върху бюджетите за отбрана на държавите-членки и подкрепя усилията им за запазване и развитие на необходимите отбранителни способности. В тази връзка българското предложение за провеждането на Европейски преглед на отбранителните способности и разработването въз основа на него на Европейска бяла книга за отбранителните способности е стъпка за осигуряване на дългосрочно и стабилно развитие на тази инициатива и обвързване с процеса на отбранително планиране на държавите-членки.

Продължи активното ни участие в дискусиите по търсене на възможности за преодоляване на затрудненията с попълване на графика за дежурство на Бойните групи на ЕС и повишаване на тяхната роля и използваемост. Представен беше по-

систематичен подход за засилване на водещата роля на т.нар. „рамкови държави“ при попълване на графика с дежурства на Бойните групи, базиран на активната роля на тези държави, повтаряща се периодичност на дежурствата, използване на „специализирани“ модули и допълване на Бойните групи с граждански способности, справедливо разпределение на тежестите на дежурствата и отчитане на предимствата на регионалния подход. На проведената през септември Конференция за генериране на силите за Бойните групи страната ни потвърди участието си в дежурство на Бойната група „Хелброк“ през първата половина на 2014 г.

5.2 НАТО – колективна отбрана и съюзна политика за сигурност

Централно място в дейността на Министерството на отбраната заемаше практическото изпълнение на задачите, произтичащи от решенията на Срещата на върха на НАТО в Чикаго (20-21 май 2012 г.). Одобреният в Чикаго Пакет по въпросите на отбраната, очерта визията за силите и способностите на Алианса до 2020 г. и след това, които са необходими за изпълнение на заложеното в Стратегическата концепция ниво на амбиция в условията на финансови ограничения и при променяща се среда за сигурност. Конкретен израз за превръщане на новото стратегическо мислене в дълготраен национален ангажимент беше работата по инициатива за „Интелигентна отбрана“ (Smart Defence) и Инициативата за свързаност на силите (Connected Forces Initiative - CFI).

В рамките на „Интелигентната отбрана“ към момента страната ни участва в 6 проекта от първа група. В ролята си на водеща нация по проекта „Ролята на жените в сигурността и отбраната“ (‘Female Leaders in Security and Defence’), в началото на юли 2012 г. България беше домакин на първата конференция в рамките на проекта с участието на високопоставени представители на 20 страни-членки и страни-партньори, както и представители на структурите и командванията на Алианса. Сериозен напредък беше постигнат и по отношение на проекта за изграждане на Център за изследване, изграждане и развитие на способности на НАТО за управление на кризи и оказване на помощ при бедствия (Center of Excellence on Crisis Management for Disaster Response). Допълнително се проучват възможностите за участие в девет от включените във втора група проекти и е заявен интерес към един от проектите от трета група.

Очертаващата се вероятност за преориентиране на НАТО за действие от среда на високо оперативно темпо към среда на засилено обучение, тренировки и учения превръща Инициативата за свързаност на силите в друго важно направление в провежданата отбранителна политика. В контекста на стартирания в рамките на НАТО процес на концептуално развитие на Инициативата за свързаност на силите бяха анализирани възможностите за принос на България чрез ефективно използване на изградените на територията на страната тренировъчни съоръжения и полигони за съвместно обучение, тренировки и военни учения на Алианса, включително за Силите за отговор на НАТО.

По отношение на междинната способност за противоракетна отбрана на НАТО през септември 2012 г. беше изготвен и утвърден от министъра на отбраната

национален “Списък на приоритизирани обекти/зони от особена важност – PHVAAL” за включване в системата за противоракетна отбрана на НАТО.

5.3 Използваемост на въоръжените сили

През периода продължи работата по покриване на критериите на НАТО за използваемост на силите от Сухопътни войски. Целта е достигане изискването 50 % от Сухопътни войски да са способни за развърщане, а 10 % да са постоянно развърнати или да се намират в непосредствена подготовка за участие в операции зад граница. В момента достигнатите показатели съответно са 34 % и 4.7 %.

5.4 Международно сътрудничество

В рамките на сътрудничеството с въоръжените сили на САЩ официално посещение в България осъществи генерал-адютантът на Националната гвардия на щата Тенеси генерал-майор Тери Хейстън. Беше оказано съдействие и координация при преминаването на български контингенти за участие в съвместни учения с контингенти на САЩ в американски тренировъчни бази в Германия.

Подписано беше „Техническо споразумение между Министерството на отбраната на Република България и Министерството на националната отбрана на Румъния относно презгранични операции по „Air Policing”.

Подписан беше отворен План за двустранно сътрудничество с Държавата Израел за 2013 г. На 11 септември 2012 г. министърът на отбраната взе участие във второто междуправителствено заседание, проведено в Йерусалим.

С Държавата Катар беше подписано междуправителствено споразумение за военно сътрудничество в областта на военното обучение, технологията и науките.

С Украйна бяха проведени консултации по въпросите на управлението на човешките ресурси и бе подписан протокол между министерствата на отбраната за сътрудничество в областта на военната география.

В рамките на своята компетентност Министерството на отбраната изготви предложения и коментари към проекта на българската позиция към Конференцията-преглед на напредъка по изпълнението на програмата за действие за предотвратяване, борба и изкореняване на незаконната търговия с малки оръжия и леко въоръжение. Стартира работата по актуализиране на мерките за укрепване на доверието и сигурността с Р Сърбия, а също така беше подготвена и информация за предприетите на национално равнище мерки и усилия в областта на разоръжаването.

На територията на Република България бяха проведени наблюдателен полет по Договора „Открито небе” от Руската федерация и посещение за оценка на формиране от въоръжените сили на Република България (Единен център за начална подготовка в Плевен) от Република Сърбия. От българска страна бяха проведени инспекции в Украйна и Република Сърбия.

6 Поддръжка и осигуряване на отбраната

6.1 Разузнаване

Основните усилия на служба „Военна информация” бяха насочени към осигуряването на информация за развитието, регулирането и управлението на военнополитически, политически и икономически кризи и конфликти в локален и регионален мащаб; своевременното и надеждно информационно осигуряване на

държавното и военното ръководство за ефективно участие в процесите на формиране на отбранителните политики на НАТО и на ЕС и управление на националните военни контингенти, участващи в операции и мисии на НАТО, ЕС и ООН; ръководството на разузнавателните органи на Службата в състава на контингентите, участващи в операции зад граница; координирането на разузнавателния процес в Българската армия; осъществяването на сътрудничество и обмен на информация с разузнавателните органи на НАТО и ЕС и с партньорските служби; подпомагането на ръководството на Министерството на отбраната при провеждането на военнодипломатическата дейност и военното сътрудничество; усъвършенстването на мениджърските практики в условията на дефицит от ресурси.

С приоритет се наблюдаваха военнополитическите промени и развитието на обстановката по сигурността в страните от черноморско-каспийския регион, Западните Балкани, Близкия изток и Северна Африка и страните, в които са разположени български контингенти, както и дейността на терористични организации и други асиметрични рискове и заплахи.

Служба „Военна информация“ изпълняваше успешно задачите си в операции и мисии на НАТО, ЕС и ООН със собствени органи, чрез участие в национални контингенти и в други формати. Бяха заделени значителни кадрови, материални и финансови ресурси за разузнавателно осигуряване на българските военни контингенти. Прилаганият мениджмънт на разузнавателния процес способстваше за оптимално и ефективно използване на наличните ресурси при изпълнение на специфичните задачи и поддържането и развитието на необходимите разузнавателни способности.

6.2 Логистично осигуряване

Първостепенна задача пред логистичните органи от всички нива беше осигуряването на подготовката и участието на българските военни контингенти в операции и мисии зад граница.

Актуализирането на нормативната база и вътрешноведомствените актове в отделните функционални области на логистиката беше главен приоритет. Разработени и в процес на съгласуване са проекти на „Ръководство за ешелониране на военновременни запаси“ и „Програма за създаване/попълване на военновременните запаси за Въоръжените сили“. Разработен беше и проект на „Доктрина за логистика – НП-4“. Създадена беше организация за разработване на логистичните доктрини от второ ниво - „Доктрина за придвижване и транспорт - НП -4.4“, „Доктрина за поддръжка от страната домакин – НП - 4.5“ и „Доктрина за медицинското осигуряване - НП - 4.10“.

За освобождаването на Българската армия и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната от излишни материални ресурси бяха изготвени допълнения към „Списък на отбранителни продукти за снемане от употреба към 01.01.2012 г.“ и към „Списък на излишните оръжия, боеприпаси, взривни вещества и пиротехнически изделия, подлежащи на снемане от употреба към 31.01.2012 год.“.

Във връзка с организацията на експлоатацията, ремонта и съхранението на отбранителните продукти беше изготвен „План за проверка на съхранението и отчета на боеприпасите във военните формирования от Българската армия”.

Военномедицинска академия участва в медицинското осигуряване на 26 мероприятия, провеждани от Министерството на отбраната, Щаба на отбраната и в интерес на войските, със 153 медицински екипа и с общо 357 лица от многопрофилните болници за активно лечение и Военномедицинския отряд за бързо реагиране. Извършени бяха осем ротации през юли и септември на медицински екипи в Афганистан. Изпратени бяха 37 медицински специалисти. През август в Босна и Херцеговина беше извършена ротация на лекар-медицински съветник.

6.3 Доставки

Изпълнението на Единния финансов план за материално-техническо осигуряване на Министерството на отбраната за 2012 г. (ЕФП за МТО) включва към настоящия момент 530 позиции за изпълнение. По 212 от позициите са сключени договори. По 202 позиции от плана са стартирали процедури, а по 103 все още такива не са стартирали. Тринадесет позиции са финансово неосигурени. Към 18 септември 2012 г. общо 212 (40%) от всички позиции са със сключени договори за доставки на стоки и услуги. В сравнение със септември 2011 г. процентът на сключените договори бележи лек ръст, но се запазва в същите равнища.

За отчетния период бяха стартирани 30 обществени поръчки и бяха сключени 33 договора, едно рамково споразумение и две допълнителни споразумения.

6.4 Инфраструктура на отбраната

Беше създадена организация за освобождаването от недвижими имоти с отпаднала необходимост чрез предоставяне безвъзмездно на ведомства и общини за задоволяване на обществените потребности и осъществяване на разпоредителни действия по реда на Закона за държавната собственост. Същевременно вниманието беше насочено и към тяхната охрана.

Пазарът на недвижими имоти остава неблагоприятен и оказва съществено влияние върху процеса на освобождаване от ненужна инфраструктура. Това наложи периодично да се извършва анализ на постъпилите в Министерството на отбраната инвестиционни намерения, в резултат на което за имоти, към които се проявява интерес, но не са включени в Графика за разпоредителни действия, се осъществява организация по подготовка на документи за включването им в процедури по разпореждане.

Със заповед на министъра на отбраната са стартирали 94 процедури за продажба чрез търг с тайно наддаване, 16 от които са повторни процедури. За 24 имота тече процедура по продажба на тръжна документация. Прието беше Решение на Министерски съвет за продажба на три имота с данъчна оценка над 500 000 лв.

С Решение на Министерския съвет безвъзмездно беше предоставен един имот на Министерството на образованието, младежта и науката, един имот на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма и три имота на Министерството на правосъдието. На общини бяха предоставени пет имота. По реда

на чл. 17, ал. 2 от ЗДС, бяха предоставени безвъзмездно два имота - частна държавна собственост на областни управители с предвидено предназначение „за обучение”.

Към 30.09.2012 г. освободените войскове имоти са 1003.

След проведени процедури по Закона за обществените поръчки по сключени 240 договори с 15 охранителни дружества, с охрана са 430 освободени войскове имота на територията на цялата страна.

Беше изготвен отчет за изпълнението на Единния поименен списък на обектите за строителство и строителни услуги на Министерството на отбраната за първото шестмесечие на 2012 г. и актуализация на списъка за третото тримесечие, които бяха утвърдени от министъра на отбраната.

В края на третото тримесечие се провеждат 19 процедури по Закона за обществените поръчки за строителство и строителни услуги, организирани за 17 обекта по Единен поименен списък на обектите за строителство и строителни услуги (ЕПСОССУ). Осъществява се контрол по 17 договора за строителство и строителни услуги. Договорите са на различен етап на изпълнение и разплащане.

Централно военно окръжие отговаря за администрирането на 3031 бр. служебни жилища, ателиета и гаражи от жилищния фонд на Министерството на отбраната на територията на 23 области.

Централно военно окръжие отговаря и за администрирането на 13 бр. военни общежития от жилищния фонд на Министерството на отбраната, разполагащи общо с 1180 жилищни помещения. За времето от 01.07.-30.09.2012 г. беше организирано и осъществено настаняването на военнослужещи и цивилни служители в свободни жилища – общо 98 бр., както и в жилищни помещения на военни общежития – общо 16 бр.

Беше осъществена продажба на жилища от фонда на Министерството на отбраната, разположени в населените места, в които няма структури на Министерството на отбраната и Българската армия в областите Шумен, Търговище, Добрич, Силистра, Сливен, Ямбол, Пловдив, Смолян, Пазарджик и Софийска област. През третото тримесечие са реализирани приходи в размер на 773 778 лв. от продажбата на жилищните имоти.

6.5 Комуникационно и информационно осигуряване

С цел намаляване на стойността на поддръжката за използваните бази от данни и оптимизация използването на хардуерните средства продължи работата по консолидация на основните приложни системи в Българската армия. За подпомагане работата на ръководството на Министерството на отбраната и Българската армия продължи доставката на ИТ решения.

Представители на Министерството на отбраната участват в работната група за разпределение на радиочестотния спектър, предназначен за министерства и ведомства, свързани с националната сигурност и отбрана.

Беше проведено специализирано обучение по комуникационни и информационни системи (КИС), като част от подготовката на формированията, определени за изпълнение на задачи зад граница и съпровождане процеса по доокомплектоването им с имуществата по КИС.

По време на ротацията на българския военен контингент в Кандахар, Афганистан, специалистите по КИС извършиха мероприятия по гарантирането на устойчива работоспособност на КИС на контингента. Беше развърната нова базова станция, която подмени действащата и бяха направени тридневни успешни тестове. Във връзка с предстоящото приключване на мисията на ротата за действие в зоната за отбрана на летище Кабул беше направено преконфигуриране на КИС в Кабул и част от излишните комуникационни и информационни средства бяха върнати в страната, а друга част бяха пренасочени към ротата за охрана на летище Кандахар. За доокомплектоване на военните формирования, изпълняващи задачи зад граница, бяха придобити отбранителни продукти – модул за безжичен достъп, който е разпределен и доставен в района на изпълнение на задачите по време на ротацията на контингента.

Беше подписан нов договор за поддръжка на Стационарната комуникационна система на Българската армия „Странджа-2”, което ще осигури извън гаранционната поддръжка, усъвършенстване, подмяна на хардуер и софтуер на стационарните КИВ в щабове на формированията и на елементи от Стационарната комуникационна система Българската армия „Странджа-2”.

Продължава доизграждането на част от ТЕТРА мрежата на Българската армия. Беше сключен едногодишен договор за следгаранционна поддръжка, което ще осигури надеждното функциониране на системата.

Бяха доставени две и монтирана първата сървърна ферма, с което се преминава към следващия етап по разширението на Стационарната комуникационна система на Министерството на отбраната и Българската армия и предоставянето на нови комуникационни и информационни функционалности и услуги. Предстои монтажът на втората сървърна ферма.

6.6 Военна стандартизация, сертификация и кодификация

Непрекъснато беше актуализирана базата данни в информационната система „СТАНДАРТ”. Изпратени бяха за ратификация 18 бр. споразумения на НАТО по стандартизация, (STANAGs, Standardization Agreements) и беше организирано прилагането на 9 бр. STANAGs и потвърждаване на прилагането на 9 бр. STANAGs. Бяха изготвени и изпратени в НАТО национални отговори за ратификация на 15 бр. STANAGs, и национални отговори за потвърждаване прилагането на 6 бр. STANAGs. На заседание на Постоянната работна група по терминология бяха приети като одобрена българска военна терминология 58 термина от съюзната публикация на НАТО AAR - 06 “Речник на термините и дефинициите в НАТО”.

Беше извършена сертификация на летателна годност на десет броя военни въздухоплатателни средства. Извършено беше сертифициране и надзор на два броя отбранителни продукти. Сертифицирани бяха два броя системи за управление на качеството на производители на отбранителни продукти в съответствие с изискванията на съюзните публикации на НАТО - AQAR(s).

Кодификационната система на Република България функционира съгласно изискванията на Кодификационната система на НАТО. За отчетния период бяха присвоени 37 нови български Стокови номера по НАТО и 6 NCAGE кода на български фирми и организации. Към 30.09.2012 г. в българската база данни

присъстват 33944 стокови номера по НАТО на материални средства, от които 12473 български и 929 NCAGE кода на български фирми производителки или доставчици на отбранителни продукти.

7 Изводи

Акцентът в работата на Министерството на отбраната продължи да бъде върху практическата реализация на целите и приоритетите, заложи в Бялата книга за отбраната и Въоръжените сили и Плана за развитие на въоръжените сили като основа за тяхното по-нататъшно еволюционно развитие.

Третото тримесечие беше от съществено значение за изпълнението на комплексните задачи по трансформацията на тактическите формирования от въоръжените сили. Приоритетна задача беше и формирането и подготовката на батальонните бойни групи. Те ще бъдат видимият израз на подобрените способности за изпълнение на трите мисии на въоръжените сили за развързване и участие в операции и са основен градивен елемент на способностите на новите бригади.

Продължи активната работа по осъвременяването и развитието на законовата и подзаконовата база, както и усъвършенстването на базовите доктрини на българските въоръжени сили.

Проведената активна информационно-рекламна дейност за набиране на кандидати за военнослужещи доведе до повишаване на интереса към обучението във висшите военни училища и към служба във въоръжените сили. Необходимо е да се популяризира службата в доброволния резерв и в гражданските университети.

Многонационалните инициативи на НАТО и ЕС за съвместно изграждане и развитие на отбранителни способности са необходими за преодоляване на негативното въздействие на финансовата и икономическа криза върху бюджетите за отбрана на страните-членки и подкрепят усилията им за запазване и развитие на необходимите отбранителни способности. Очертаващото се преориентиране на НАТО за действие от среда на високо оперативно темпо към среда на засилено обучение, тренировки и учения превръща Инициативата за свързаност на силите в друго важно направление в провежданата отбранителна политика.

Българското предложение за провеждането на Европейски преглед на отбранителните способности и разработването въз основа на него на Европейска бяла книга за отбранителните способности може да бъде полезна за дългосрочното и стабилно развитие на инициативата за „Обединяване на способности и споделяне на разходи“ на ЕС.

8 Направления за съсредоточаване на усилията

За достигането на желаното крайно състояние, отразено в Бялата книга за отбраната и въоръжените сили и Плана за развитие на въоръжените сили на Република България, което ще осигури основата за еволюционното развитие на въоръжените сили след 2014 г., основните направления за съсредоточаване на усилията следва да бъдат насочени към:

- постигане пълна оперативна готовност на структурите на стратегическо и оперативно ниво и трансформация на формированията на тактическо ниво;

- преглед и при необходимост внасяне на промени в Плана за развитие на въоръжените сили на Република България, с цел постигане в срок на поставените в Бялата книга цели;
- определяне на националния принос към новия пакет Цели по способностите на НАТО за предстоящите разговори с екипа от НАТО;
- определяне на необходимите военновременни формирования и числения състав за тях, осигуряващи изпълнението на задачите по отбраната на страната.
- сертифициране на първите батальонни бойни групи от състава на Сухопътни войски като основен елемент и носител на бойни способности в преструктурираните бригади.
- набиране на първите 400 резервисти до края на 2012 г. като начало на окомплектоването на доброволния резерв.
- завършване подготовката на базовите доктрини съгласно Плана за развитие на въоръжените сили;
- участие в инициативите на НАТО за „Интелигентна отбрана” и за свързаност на силите, както и инициативата на ЕС за „Обединяване на способности и споделяне на разходи”.
- развитие в рамките на ЕС на българското предложение за провеждането на Европейски преглед на отбранителните способности и разработването въз основа на него на Европейска бяла книга за отбранителните способности.
- подготовка за акредитация на изграждащия се в Република България Център за изследване, изграждане и развитие на способности на НАТО за управление на кризи и оказване на помощ при бедствия (NATO Crisis Management for Disaster Response Center of Excellence - CMDR COE);
- всестранното осигуряване на контингентите зад граница, провеждането на ротациите и своевременното решаване на възникващи въпроси с техниката в районите на мисиите.